

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Munkavédelmi felkészülés a nyári mezőgazdasági munkákra

Megkezdődtek a nagy nyári aratási időszak munkavédelmi előkészületei. A MEDOSZ — A SZOT munkatársaival együttműködve — ezekben a napokban országos ellenőrzéseket tart. Azt vizsgálják, hogy a munkákban részt vevő gépek, felszerelések megfelelnek-e a biztonsághoz szükséges előírásoknak. A balesetek megelőzésére tett intézkedésekről, erőfeszítésekről a MEDOSZ-ban tájékoztattak.

A nyári betakarításnál és egyéb munkáknál fokozottan előtérbe kerül a balesetek megelőzése, hiszen ebben az időszakban egyszerre több tízezer ember dolgozik a határban; 14 ezer kombájn és 60-80 ezer további gép áll üzembe. A feszített tempó fokozza a balesetveszélyt. Ezt mutatja a statisztika is, bár eszerint tavaly a megelőző esztendőhöz viszonyítva némileg csökkent a halálos és a csontkulást előidéző balesetek száma, az arány még mindig magas. Aggasztóan sok a közúti szállításhoz előforduló üzemi baleset, ami elsősorban figyelmetlenségre, az előírások figyelmen kívül hagyására vezethető vissza.

Az eddigi idej ellenőrzéseknél a tapasztalatok összességében kedvezőek. Az állami gazdaságok, termelő-

szövetkezetek vezetői a korábbiaknál nagyobb gondot fordítanak a gépek, berendezések biztonságtechnikai előírásainak betartására, a védőfelszerelések elhelyezésére. Ez azért is fontos, mert a mezőgazdasági gépek egy része előregedett, s ez pedig a balesetveszélyt is fokozza. A szemlék során kiderült, hogy amíg a gépek biztonságtechnikája kellő figyelmet kap, addig a vegyszerek okozta veszélyt sok helyen még nem ismerik fel. Pedig jelenleg már több százféle kémiai anyagot használ a mezőgazdaság, s növekszik a mérgező anyagok adódó balesetek száma. Leggyakrabban a helytelen tárolás, kezelés, a szerek megfelelő ismeretének hiánya idézi elő a bajt. Eppen ezért a MEDOSZ felkérésére a helyi szakszervezeti szervek mindenütt felhívták a figyelmet a fokozott óvatosságra, ellenőrzik, hogy az előírásoknak megfelelő-e a vegyszertárolás. Közreműködésükkel a munkavédelmi oktatásban is nagyobb helyet kapnak a vegyszerek kezelésével kapcsolatos ismeretek.

Az oktatás egyébként is fontos része a munkavédelemnek. A nyári hónapokban több ezer olyan ember áll munkába, akinek nem

szakmája a mezőgazdaság, kevés az ismerete, s így védtelenebb is.

A szakszervezeti szakemberek a KISZ-szel együtt működve a nyári táborok nyitása előtt megvizsgálják: adóanyag-e a biztonságos munkavégzés és az egészséges körülmények feltételei. A pedagógusokat is felkészítik a kukoricacímerezés, a gyümölcszedés és más munkák során előforduló balesetek megelőzésére.

A vizsgálatok a szociális ellátásra is kiterjednek. E téren az általános helyzet kedvező. A mezőgazdasági üzemek mindenütt gondoskodnak a nyári munkákban részt vevők jó színvonalú ellátásáról. Az üzemek döntő többségében naponta legalább egyszer biztosítják a meleg ételt. Legtöbb helyen a dolgozók kérésének megfelelő étrendet állítják össze, s a védőanyagokról is folyamatosan gondoskodnak. A dolgozók szállításánál a teherautókat egyre több helyen kényelmes buszokkal váltják fel. Gyártják már a mozgó pihenőkocsikat, amelyeket zuhanyzókkal is felszerelnek. A kulturált étkezést és tisztálkodást segítő kocsikból az elmúlt évinél kétszeresére több áll majd a táblák szélén, a nyári munkák idején.

Bedolgozók — nyolc megyéből Áruk exportra — Tápéról

Tápén, a szövetkezeti központ csak egy raktárra emlékezett, és ki gondolta, hogy ez a cég közel 2500 embernek ad biztos kenyeret. Méghozzá nem is zsirosat, hanem vajasat. Sokan mégsem tápéiak, hanem tréfiásan japánoknak nevezik őket.

A szövetkezet elnökhelyettese, amikor működésüket ecsetelte, egy váratlan szóhasználatot így folytatta magyarázatát: „Japánosítottunk magunkat”. A bedolgozói rendszert nem a Tisza partján találták ki, de a szegediek sokat tökéletesítettek az elven, illetve a hetvenes években, amikor ez a termelési rendszer nem volt sikkes, hiszen kitarítottak mellette.

Evente körülbelül 2000-2100 bedolgozóhoz megy ki a teherautó, viszi a nyersanyagot, hozza a készárut. Amikor azonban egy mezőgazdasági idénymunka beköszönt, sokan azt mondják a sofőrnek, most nem küldünk semmit, egyszóval megszakítják időlegesen kapcsolatukat. Ez a törülköző-bedobás nem rendíti meg a céget, mivel a szövetkezet csapjait a fél országra, pontosan nyolc megyére kiterjesztette, és szerencsére az idénymunkák nem egyszerre kezdődnek. Többel a területi módszerrel a termelési garantáltan folyamatos és biztonságos. Továbbá a japán stílushoz tartozik még: igen nagy gondot fordítanak a szakemberképzésre és áldozatot hoznak azért, hogy jól betanítsák helyben az embereket. Ami a legfontosabb, s leginkább a japánok módszereire emlékeztet, a bedolgozóknak az egész család, sőt a baráti kör segít, így a teljesítmény a szabad idő, a bővíthető baráti kör függvényében szinte a végtelenségig fokozható, s nincsenek kereseti korlátok. Például a tavaly alakult lakatosrészelg egy-egy bedolgozója, családi és baráti segítséggel megkeresi a havi 20 ezer forintot is. Egyébként ez a lakatosrészelg pillanatok alatt felmérte a belföldi hiányokat, és jól hasznosítja a lehetőségeket.

Rendkívül rugalmas ez a termelési szervezet, minimális az adminisztráció és a tápéi vezetők a tagságnak csak 5 százalékát teszik ki (az országos átlag 17 százalék). A háziipariak képesek az örökös megújulásra. Bizonyítja ezt, hogy nemcsak jó pozíciókat szereztek éveken keresztül a tőkés piacokon, hanem híreket meg is tudtak őrizni. Az évi ter-

melésből 100 millió forint értékű konvertibilis valutát, a nyugat-európai eladásai- ból vághatnak zsebre, a belföldi forgalmuk pedig 70 millió forint.

Legfontosabb exportcikkük az üllőbútor és a bútoralkatrész. A gyékényel átszövött székülapból 500 ezret szállítanak Franciaországba, Olaszországba, Hollandiába és Belgiumba. Am ezen kívül legalább 400-féle terméket gyártanak. Hagyományos áruikhoz sorolható még a gyékényszutor, gyékényszőnyeg, divattáskák, újdonságok: lakberendezések, munkaruhák, könyvai

felszerelések. A vezetők szintje mindig úton vannak, az országot és Európát járják. Ha meghallják, hogy valami hiánycikk, a következő 24 órában — természetesen, ha profiljukba vág — megkezdik a gyártást. Amikor legutóbb a rádióban elhangzott, hogy nincs elég munkaruha, 15 nap múlva a tápéiak jóvoltából megszűnt a hiány. S ami a legnagyobb érdekesség: legjobban keresett termékeik 80 százalékának alapanyaga gyékény és sás. Dollármilliókat fialnak — jobb híján a szemétre kerülőnek.

H. M.

Ásványkutatólaboratórium a drága levegőmintából

Lézeres mozgólaboratórium a drága próbafúrások helyett

A moszkvai utcák gépkocsiradátában egy GAZ-66 furgon semmivel sem különbözött a többi. A többi autéhoz hasonlóan közlekedett, szabálytalanságot nem követett el. Aki azonban befeliamthatót a kocsi zárt rakodóterébe, az bizonyára meglepődött. Hatvan kilométeres sebességgel, is zavartalanul működött a beszerelt kísérleti geokémiai laboratórium. E kísérlet célja a levegő szénhidrogéntartalmának vizsgálata.

A szovjet Földtani Minisztérium ösztönözti a nukleáris, geofizikai és geokémiai tudományos kutatóintézet munkatársai és alkalmazottjai kezdték meg a saját fejlesztésű mozgólaboratóriumukat a főváros légszennyezettségének meghatározására irányuló vizsgálatoknál. A berendezés központi része a moszkvai Mérnök-Fizikai Főiskolán kifejlesztett Iszkatyel-2 (Kereső-2) lézeres gázanalizátor. Ez a berendezés különösen nagy segítséget nyújthat a geológusok munkájában, mert kevesebb erővel és anyagárfordítással meggyorsítja a hasznos ásványok felkutatását.

A földgáz 90 százalékban metánból áll, de bőven található metán a kőolajban és a szénben is. Felmerül a kérdés, nem lehetséges-e a lelőhelyek feltárása a drága próbafúrások helyett a metán szaga alapján. A föld felszínére azonban a több kilométeres különböző talajrétegen keresztül a gáz csak mindössze töredéke jut. Hogyan lehet ennek jelenlétét terepviszonyok között megállapítani. Ebben segít a lézeres gázanalizátor. Érzékenysége messze fölülmúlja a legjobb nyomonkövetőket. A berendezés 30 millió más molekula között is képes jelezni egyetlen metánmolekula jelenlétét.

A száraz számadatok azonban nem mindig elég meggyőzőek és határozatosak. A moszkvai Mérnök-Fizikai Főiskola laboratóriumában a hitelesítő számokra az alábbi gyakorlati bemutatót rendezték meg. A vendégek egyikként megkérték, hogy szippantson egyet-kettőt egy alkohollal — szénhidrogénnel telített nyitott edény felől. Távozások pedig — amire sokszor csak néhány óra múlva került sor — mindenkit megkértek, hogy

néhányszor a lézersugár irányában lélegezzenek ki. Az analizátor minden esetben pontosan kiválasztja azt a személyt, aki az alkoholtól belelegzett. Egyébként az ilyen irányú felhasználás iránti érdeklődés mutatkozik a közlekedésrendszet részéről is.

A Kereső egyetlen gépkocsiban elfér, és alkalmas a kocsis mozgása közben is a levegő teljes szénhidrogéntartalmának mérésére. A fejlesztők több éven keresztül szinte az ország minden részében terepviszonyok között vizsgálták a műszerek megbízhatóságát. Ez a rendkívül érzékeny, finom berendezés kiválóan bírta a rázkódatást és a távolról sem steril körülményeket, az aszfaltolvasztó 45 Celsius-fok hőmérsékletét és a jakutiai fagyokat. A fizikusok vizsgálták a berendezést kétezer méteres magasságban és iszapvulkán szélén. A már feltárt lelőhelyeken folytatott kísérletek során bebizonyosodott, hogy a lelőhelyek fúrással megállapított határai pontosan egybeesnek a műszer adataival. A műszerek repülőgépeken és helikoptereken is elhelyezhetők légi geológiai felmérés céljára.

Az analizátorok kiválóan alkalmasak föld alatti gáz- tárolók, vagy városi gázvezetékek hibáinak a feltárására is. A lézeres műszerek megkönnyítik a karbantartók munkáját, sőt több ember munkáját is helyettesíthetik.

(APN)

Szovjet színes tévék

Újabb hateraz színes televíziókészülék ez évi behozataláról írt alá szerződést az Egyesült Izzó a szovjet Technointorg Kűlkereskedelmi Egyesülettel. A 31 centiméter képernyőméretű, hordozható színes tévéből, már a múlt év végén is rendeltek háromezret. Az első szállítmányok, néhány héten belül megérkeznek, s azután megkezdik árusításukat a Keravill-üzletben. A Keravill tájékoztatása szerint a szovjet készülékek ára 12 ezer forint körül lesz.

Olcsóbb, mégsem veszik

Vízpótlás, termésmenítés

A májusi eső aranyat ér. Ha esik. A szerelmesek és az aranyat érő eső hónapja nem volt kegyes hozzánk. Szomjaznak a földék és szomjaznak a növények. Aszály van, méghozzá olyan aszály, amelynek következtében jelentős mértékben csökkenhetnek a termésátlagok, ami egyben azt is jelentheti, megynk mezőgazdasága nem tud a tervezett mértékben hozzájárulni gazdasági egyensúlyunk javulásához.

Az öntözés drága dolog — mondják sokan a mezőgazdasági nagyüzemekben. Az öntözés akkor, amikor nem csak a víz pótlásáról, hanem a termés megmentéséről van szó — sehol sem lehet elég drága. Az utóbbi megállapítás Gubacsi Edétől, a megyei tanács mezőgazdasági osztálya főmunkatársától származik, aki elmondta, hogy Csongrád megye összes szántóterületének mintegy 8 és fél százaléka öntözhető. Ez 23 ezernyi hektár területet tesz ki. A legutóbbi jelentések szerint viszont csak 4500 hektár hullott az öntözővíz, azaz, a mesterséges eső. Ez azért is elszomorító, mert a tömeg-takarmányok esetében a második kaszálás már nem túl biztató. Gyenge lesz a termés, hiszen víz nélkül nem hozhatnak jó eredményt a pillangósok és a többiek sem. A zöldsnövények lomb- és levélfelülete is sokkal kisebb, mint ahogy kívánatos volna.

Mit tehet ilyen esetben a hatóság? Sajnos, szinte semmit. Ki tud küldeni az öntözés fontosságára figyelmeztető körleveleket, fel tudja hívni a gazdaságok figyelmét arra, hogy a termés megmentése, a

termésátlagok növelése népgazdasági érdek. Más nem tehet.

Hatósági döntésekkel igen nehéz befolyásolni a tényeket. Az öntözés, mindenki tudja, drága. Egyszerűbb tehát esőre várni, mint áldozni öntözésre és öntözőberendezésre. Az utóbbiakat egyébként a Csongrád megyét ellátó kereskedelmi vállalat az aszályra tekintettel, kedvezményesen árón adná — csak hát, hiába adná, ha nincs jelentkező, aki megvenné.

Pedig van egy sor jó, követhető példa is. A fábianszebestyén Kinizsi, a szegvári Puskin és a midszenti Lenin Tsz példája. Fábianszebestyénben a kukoricaföldet permetezik vízzel. Szegváron és Midszenti, a kaszálókat és a takarmányt termő területeket öntözik.

Jogos a kérdés: ha nekik megéri, miért nem éri meg a többieknek? Jogos a másik kérdés is: mi a fontosabb? A népgazdasági érdek vagy a kisebb közösségeké.

Mindkét kérdés szónoki, tehát nem is kell válaszolni rá. A tény viszont: Csongrád megye földjeiről átlagosan 140 milliméter csapadék hiányzik.

Esőcsinálót pedig még egyetlen gazdaság sem tudott eddig megszerezni...

Élnie kellene a lehetőségekkel — mondta Gubacsi Edé — a gyepék, a kaszálók kiszáradnak különben, a földék pedig nem annyit hoznak, amennyi kellene. (Négy és fél ezer hektárra naponta zuhog a műeső, a másik 18 és fél ezerre csak a nap süt.)

Vajon miért?

P. F.

Megvalósulnak a nőkonferencia javaslatai

Rendre megvalósulnak a III. országos nőkonferencián elhangzott javaslatok. Az egészségügyi kormányzat — miként dr. Medve László egészségügyi államtitkár keddén, a Magyar Nők Országos Tanácsa elnökségének ülésén elmondta — támogatja a nőknek az anyák, a gyermekek, az idős korúak hatékonyabb egészségvédelmét, orvosi, szociális ellátását előmozdító kezdeményezéseit. A többi közt vizsgálja a munkaviszonyban levő terhes nők munkahelyi és egészségvédelmének további lehetőségeit. Kiterjeszti az érzékszervi betegségek korai felderítését, szorgalmazza

a nőgyógyászati szűrővizsgálatokat.

Szakorvosok közreműködésével áttekintik a házasság előtti tanácsadás tapasztalatait, és elősegítik e tanácsadás helyenként bevált új módszereinek szélesebb körű alkalmazását. E tanácsadókat előkészítik a komplex családtervezésre. Vizsgálják: miként segíthetnek elő az idős korúak otthoni gondozását, ellátását, esetleg az idős emberek gondozását vállalók anyagi elismerését. A következő években növelik a hiányos szociális gondozók számát, ugyanakkor igénylik a társadalmi aktivisták és

minden más segítőkész ember közreműködését az idős emberek gondozásához, szociális ellátásához, mivel azt tapasztalták, hogy az idős emberek többsége jobban érzi magát otthonában, családjában, ismerősei körében. Ösztönzik a humán szolgáltatások fejlesztését.

A minisztérium intézményei révén felhívja a gyermekgondozási segélyben részesülő kismamák figyelmét: éljenek a számukra nyújtott kedvezményes munkavállalás lehetőségeivel. Ez ideig ugyanis kevés kismama vállalta az engedélyezett napi négy órai munkát.